

CULTURA POPORULUI

FOAIE DE CULTURĂ ȘI DE EDUCAȚIE CETĂȚENEASCĂ
A SOCIETĂȚII „CULTURA POPORULUI”

ABONAMENTE ANUALE:

pentru săteni . . . . . 30 lei
autorități . . . . . 60 lei
întreprinderi financiare . . . . . 100 lei

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

REDACȚIA: Telefon No. 466

ADMINISTRAȚIA: Telef. No. 186

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Strada Memorandului No. 21, în Sala Reduța

Calendarul Săptămânei pe luna Iulie

CATOLIC		ORTODOX	
10	Luni	Amelia	27
11	Marți	Benedict	28
12	Mercuri	Guilbert	29
13	Joi	Margareta	30
14	Vineri	Bonaventura	1
15	Sâmbătă	Răsp. Apost.	2
16	Duminică	Walter Marina	3
		C. Sainson	
		Ciru și Ioan	
		P. și Pavel	
		Sobor 12 Ap.	
		S. Cosma D.	
		P. Maici D.	
		M. Jaćint	

+ Tache Ionescu

Sunt unii oameni cari nu numai prin viața lor binefăcătoare sunt folositori neamului ci chiar și prin moarte. Unul din aceștia a fost marele barbat de stat Tache Ionescu, care a murit zilele trecute la Roma și, adus în țară, a fost înmormântat, în jalea adâncă a unui neam întreg, la mânăstirea Sinaia.

Aproape o jumătate de veac politica neamului românesc a avut norocul ca, alături și de atâția alții, să fie îndrumată, și uneori chiar stăpânită, de gândul, hotărârea și acțiunea acestui mare dispărut și în această jumătate de veac, care, ca pregătitoare a României întregite de azi, a fost și cea mai frământată, Tache Ionescu, ca ori și care om politic, a cunoscut alături de gloria către care tot mai mult îl mânau ale sale însușiri și amărăciunile, loviturile și uneori și înfrângerile, pe care vălmășagul luotei și nestă pânirea patemilor i le puneau în cale.

Puterea sufletească cu care își călăuzea priceperea și însușirile naturale, spre folosul neamului a fost așa de mare însă, încât cu toată patima vieții politice, — în nenumărate grele împrejurări, a reușit ca însuși dușmanii să-l recunoască patriotismul. Iar acum, la moarte, neamul întreg, în frunte cu toți conducătorii săi, l-au înmormântat ca pe un mare fiu al nației.

Acum tocmai când trăim cea mai măreață clipă din istoria neamului nostru —

întregirea și desrobirea, — nu se putea uita contribuția pe care Tache Ionescu a dat-o într-o mare și hotărâtoare măsură, încă de la începutul vieții sale politice.

Nu se putea uita nici de prietenii, nici de dușmanii și nici de popor. Și tocmai fiindcă nu s'a uitat, ci, într-o singură bataie a inimii, toți au pus o lacrimă și o floare în drumul de la granița țării și până la mormânt, moartea sa a fost prilejul folositor al unei mărețe manifestări a solidarității de neam, așa precum viața sa a fost un puternic mijloc de creare a acestei solidarități.

Și nu numai că neamul nostru nu putea să-și uite recunoștința către acest mare îndrumător al său, dar nici străinii, nici țările mari ale Europei, în care atât de mult au fost cunoscute și recunoscute priceperea și marile talente ale acestui Român nu l puteau uita. Toate zărele mai mari ale Franței, Angliei, Italiei, Germaniei și Americii, au vorbit cu prilejul morții sale, despre acest mare barbat de stat al țării noastre, ca despre un mare european, din acțiunea cărui, nu numai țara sa a tras foloase ci însuși Europa.

Iată așa dar, cum chiar și prin moarte a contribuit la înălțarea neamului său în ochii lumii.

Câtă mândrie trebuie să simțim fiecare din noi, când, citind presa întregii lumi civilizate, o vedem indolitată și jelind alături de noi pierderea unui fiu al ne-

mului nostru, ca pe o pierdere a lumii civilizate.

Cât de mult folosesc unii oameni, cari, trecând ca o stea luminoasă prin viața aceasta, lasă în urma-le atâta lumină încât mai poate încă calauzi generațiile și după ce se afundă în abisul nemărginirei!

EMIL VASILIU

O lege.

*Trăia într-o vreme un rege,
Și regele-acela avea
În legile-i drepte și-o lege,
În care spunea:*

*„Dator e oricine din țară
Saducă'n grădinele mele
O floare și'n schimb să ne ceară
O floare din ele”.*

*Cu flori, mii de feluri veneau
Că dreptul aveau și la spini
Și-astfel de grădini înfloreau
Cum az nu-s grădini...*

*Ce vesel trece acel rege
Cărări unduite prin flori!
Ce drag îi era ași culege
Buchetele'n zori!*

*Să pue'n ialacul domniței
Prin vase de aur buchele,
Ș'anine'n suvoii cosifei
Frumoasei lui fete...*

*Grădina cu mii de răzoare...
Și regele veșnic gândea
Că poate fi încă vre-o floare
De care'n grădina n'avea...*

*Veni un străin căldător
Și-i zise „O, rege slăvit,
„Cu floarea de care-s dator
La tine-am venit.*

*E-o floare cum n'ai în grădina
Bogată'n floarește în salbă
Ca spuma în joc de lumină
E floarea mea albă.*

*Dar floarea mea este vrăjtită
Să fie stropită în zori
De-o fică de rege iubită,
Alt fel nu dă flori.*

*Cu drag primi regele floarea,
Și luni după luni au trecut
Frumoasa lui fată, cărarea,
De zori și-a făcut.*

*Străinul voia după lege
Să-și iee și dânsul o floare,
Și dreptul avea ași alege
Din mii de răzoare.*

*Și'n zorii vrăjiți cu'n descântec
Cu floarea plecase în lume...
Ducând încă-o floare și-un cântec
Pe căi fără nume.*

Către școlarii de pretutindini

*S'a încheiat un an de muncă.
Fiecare s'a reîntors în sânul
familiei ori pe lângă rudele cari
li ajută la învățătură.*

*Din inima orașului sgomotos
unde e școala, ori de prin târguri
cu școli mai mici, toți și-au
luat rămas bun de la colegii lor,
și s'au împrăștiat prin satele
liniștite, înconjurate de livezi și
grâne, prin satele cari li așteaptă
cu mângâerile mamei și
cu zâmbetul de mândrie al tatii.*

*Unii mai fericiți de laudele că-
pătate la examen, de premii și
cuvinte de încurajare, alții mai
trști, că munca lor n'a fost de-
plină, că notele lor sunt mici,
ori poate au rămas repetenți,
dar toți purtând cu ei tinerețea,
și nădejdea, toți ducând cu ei
viața, minunata viață a copilăriei.*

*Cel care scrie aceste rânduri
nu s'a desprășit de această viață,
gândurile mele sunt toate cu voi
vă urmăresc pretutindini, mă
bucur în clipa în care unul a
primit un dar frumos, mă bucur
când unul a îmbrăcat o haină
nouă, și sunt trist și umil îm-
preună cu cel ce e desculț, și
cu hainele sdrênțe că nu are
cine să-i dea, nimeni, nimic.*

*Voi școlarii de pretutindini,
bucurați-vă, că pentru fiecare,
Dumnezeu a lasat o parte din
bunurile lumii. Nimeni nu se poate
apropia, nimeni nu vă poate lua
ceia ce este al vostru. Duceți
dar cu toții pe la casele voastre,
numai și numai bucuria. Și pentru
cei premiași, laudele și iubirea
părinților, nu vă fie către prea
mare răsfăț, și pentru cei re-
petenți, dojenele nu vă fie cu
prea multă amărăciune.*

*Vacanța trebuie să fie o sărbătoare
și pentru ca sărbătoa-*

*rea aceasta să fie cu adevărat
frumoasă, trebuie multă inimă,
mult avânt.*

*Nu uitați nici un moment că
sunteți cu toții copii. Rodele
muncii voastre se vor culege
mult mai târziu, și măsura cu
care se vor măsura nu se cu-
noaște de pe acum.*

*Nu vă rămn de cât jocurile,
frumoasele jocuri în care suf-
letul se împreună cu tot ce ne
încunjoară, și soarbe din izvorul
de înțelepciune al naturii ne-
mărginite.*

*Jucați-vă și faceți din vacanță
o sărbătoare cum numai inima
copilului poate să și-o închipue.*

*Uitați-vă în jurul vostru, și
veți vedea cum împreună cu voi,
se joacă stolari de fluturi. Ple-
cați-vă în iarbă și vedeți miile
de găze șmălfute, urmăriți-le,
cunoașteți-le, dar nu vă atingeți
de ele, căci sunt așa de plâpânde
și mor când nici nu vă gândiți.*

*Ierburul să vă fie câmpia în-
treagă, și nu să întrebați prea
mult de rostul unei flori, de rostul
unei plante, căci nimeni nu-i
știe rostul, decât Dumnezeu.*

*Ascultați murmurul isvarelor,
pătrundeți-vă de scripările unde-
lor repezi ce joacă pe râu, pur-
tați-vă privirile cu norii albi ori
întunecați ai văzduhului, și lă-
sați-vă în bătaia furtunilor căci
totul, totul este pentru ca să
creeze în voi realitatea fără de
minciună, și iluzia care va a-
junge să fie realitate.*

*Ascultați-vă pe voi însivă, ju-
cați-vă mult, și nu uitați că va-
canța trebuie să fie o sărbătoare.*

G. TALAZ

CRONICA EXTERNĂ

Germania

În Germania e mereu fierbere decând cu înfrângerea ei. Pecând înainte de războiu aveau nu numai un împărat, dar și mai mulți regi și alți principii în fruntea statelor, cari compuneau Germania, acum totul e republică. Lucrul acesta nu le place nici boierilor, nici multor ofițeri cari au trebuit să părăsească serviciul militar, mai ales că Germaniei nu i-s'a mai dat voie să țină armată, ci numai o trupă pentru paza launtrică. Atât boierii, cât și foștii ofițeri și o parte bună din burghezime (orașeni, cari nu sunt lucrători) er dori să-l aducă pe împăratul înapoi. Lucrul acesta însă nu-l suferă nici Franța și aliații ei, dar nici partea cea mai mare a poporului german, mai ales muncitorimea. Astfel *monarhiștii*,

adecă cei ce vor iarși împărat și reg (adecă *monarhi*) au întemțit societăți secrete, ca să lucreze pentru reintroducerea monarhiei și înlăturarea celor contrari lor. Și pe germani i-a sălbătăcit războiul, căci luptă nu numai prin gazete și întruniri, ci și cu bombe. Monarhiștii caută să prăpădească pe ceice sunt acum în fruntea Germaniei zicând că aceștia nu fac decât pe polta mai ales a francezilor și Belgienilor, cari cer tot mai mulți bani despăgubire pentru relele, ce l'le-au făcut Germaniei. Nu de mult au omorât pe Rathenau, ministru de externe. Ucișagii au fost prinși și republicanii se pregătesc să ia măsuri aspre pentru apărarea republicei, desf înțând societățile monarhiste, arestând fruntași de-ai lor și oprind orice propagandă în contra republicei

ÎNTÂMPĂRILE SĂPTĂMĂNEI

Culturale

Peotru școale. Ministerul domeniilor și al agriculturii a hotărât să dea gratuit lemne din pădurile statului pentru ca să se repare școalele și să se facă și altele nouă. Măsură aceasta e vrednică de laudă, căci dacă luptăm cu multe lipsuri pe terenul cultural, apoi cea mai mare și mai primejdioasă e lipsa de școale în prea multe din satele noastre.

Din țară

Principesa Elisabeta vine în țară. La palatul princiar din Atena se fac pregătiri pentru plecarea Principesei Elisabeta în România imediat ce starea sănătății îi va permite să suporte greutatea călătoriei.

Inmormântarea lui Tache Ionescu nu s'a făcut la București după cum se anunțase, ci conform dorinței exprimate de marele dispărut prin testamentul lăsat, inmormântarea s'a făcut la Sinaia.

Timbrele. Aducem la cunoștința tuturor cititorilor noștri de la sate și îi rugăm să spună și la alții, că pe orice petiție (cerere, rugare) către orice autoritate, fie bisericească, fie școlară, fie administrativă (primărie, pretură, județ), fie financiară, trebuie pus TIMBRU nu marcă poștală. Se pune timbru de un leu și timbru de asistență de 25 bani. Altminteri petiția nu e luată în seamă, iar autoritatea care totuși a primit-o, va fi pedepsită, dacă se va afla că primește petiții netimbrate.

Preoți din Ungaria trec în țara noastră, sau mai bine zis li trimit Ungurii de acolo aici la noi. Știu ei bine pentru ce li trimit: ca să țină aprinsă și să aprindă mereu în sufletul credincioșilor și simțirea națională și credința în învierea „foștei Ungării”. Vremea s'a schimbat și de acum preoții unguri vor lua chemările ce le-au avut „popii valahi” în fosta Ungarie. Numai cât, asta-i rău, ca la noi sunt 1500 de sate fără preoți și apoi pe lângă aceasta, bisericile Ungurilor și Sașilor își ajută și învață preoții, ai noștri, cu salariul lor de 400 Lei la lună — vor rămânea tot „popii” cei umiliți din trecut.

Taxele poștale. De la 1 Iulie, anul acesta, s'a făcut unele schimbări în privința taxelor poștale. Iată aceste schimbări. Scrisori (epistole) simple până la greutatea de 20 grame costă un leu, nu 60 bani ca până acum și timbru de asistență de 10 bani. Cărțile poștale au rămas cu 50 bani și 10 bani timbru de asistență. Pentru cărți și alte imprimări trimise de li brării se plătesc pentru fiecare 50 grame câte 5 bani, nu 50 ca mai înainte. Aceasta este o măsură mult transportul cărților. Atragem atenția celor noștri mai ales asupra taxei poștale la scrisori. Mulți nu pun mărci destule, așa că primitorul unei scrisori, care nu e francată cum trebuie, e silit să plătească amendă de un leu.

Pensiuna viageră. În Sibiu trădește și acum și i dorim încă mulți ani, soția vădăvă a fostului conducător al Românilor din Transilvania, Dr. Ion Rațiu. Ajungând într-o tristă stare materială, Camerele [dieta] din București i-au votat o pensie pe cât timp va trăi.

Mănăstire arsă. Vechea mănăstire Arnota din județul Vâlcea a fost complect distrusă de un foc pus de mână criminală. Aci era așezat mormântul marelui Voevod Matei Basarab.

Legătură între Transilvania și Bucovina. Intre Dorna Helgei (Dornșoara) din Bucovina și Bărgău din Transilvania s'a deschis o nouă linie ferată cu trenuri puse în mișcare prin electr. c. tate. Linia aceasta va înlesni mult legăturile atât comerciale cât și de dragoste între frații de acelaș sânge, cari până acum trebuiau să ocolească cu trenul sute de kilometri ea să se întâlnească.

Nenorocire. Un aeroplan cu doi ofițeri s'a prăbușit dela 600 metri înălțime în comuna Cațcău, lângă Dej.

O copilă turbată mușcă pe alții. O fetiță de opt ani din Grădiște (jud. Vâlcea) a fost mușcată de un câine turbat. Din nenorocire, părinții nu i au dat atenția, așa că nenorocita copilă a turbat și a fugit de acasă mușcând apoi câțiva oameni, cari voiau să o oprească. Scăpând din mâinile lor, a fugit la București, unde a fost prinsă, dar cum era foarte feroasă, a mușcat doi sergenți de stradă. Aceștia au dus-o la institutul antirabic, unde se caută cei mușcați de câini, pe drum biata fetiță a murit.

Atragem atenția tuturor, că îndată ce a fost cineva mușcat de câine turbat sau altă ființă turbată, să fie trimis numai decît la un institut antirabic, fie la București, fie la Cluj.

Fabrică de locomotive în Cluj. Renumita firmă americană „Baldwin Motor Co.” voiește să investească capital american în o fabrică de locomotive ce ar dori să o înființeze la Cluj. Un delegat al acestei firme pertractează cu consiliul orașenesc din Cluj, în acest sens.

Episcopatul sârbesc din Timișoara. Actul de cununie al Regelui Alexandru cu Principesa Mărioara a fost semnat de toți episcopii și mitropoliții Serbiei. Intre alții și de către episcopul sârbesc al Timișoarei. De altfel actul de cununie a fost redactat — dudă cum aflăm — și în limba românească, chiar de unul din miniștrii români.

Condamnarea bolșevicilor. Nu e țară în care Rusia bolșevică să nu fi făcut atâtea încercări de a prosti lumea cu bani, tipărituri și vorbe latești de-o logroză, cu omoruri, ca pe România noastră. Dar nu au isbutit și ceaceo ne mândrește: puținii cari s'au pus în slujba lor au fost mai toți ovrei (judani)

sau alți străini și foarte puțini cu nume româneșc, cari și aceștia pot fi streini. Cea mai mărșavă faptă a lor, a fost tentativa de acum un an și jumătate la Senat, și București, când au fost omorâți episcopul român Dumitru Radu și ministrul Greceanu. Cei mai mulți din acești bolșevici, între care cel mai mișel Max Goldstein, au fost prinși. După un proces care a ținut luni de zile, ei au fost condamnați: Max Goldstein la munca silnică pe viață, ceilalți la munca silnică sau închisoare simplă dela o jumătate până la opt ani. Cu totul sunt 22 condamnați, între cari 12 ovrei. Alți douăzeci — ovrei toți — au scăpat în Rusia, așa că au fost condamnați în lipsă.

De peste hotare

Prizonierii din Rusia. Ziarele aduc știrea că numeroși prizonieri din fosta armată austro-ungară, originari din Banat, vor sosi în curând din Siberia.

Tren direct între România și Iugoslavia. Citim în ziarele sârbești din cealaltă parte a Banatului, C F Iugoslave au făcut o propunere căilor ferate române pentru înființarea unui tren direct, care să deservească comerțul Banatului. Acest tren ar pleca din Subotita (Szabadka) prin Temișoara la Baziaș și de acolo la Panciova.

Bolșevicii și biserica romano-catolică. După ce au jefuit toate bisericile ortodoxe din Rusia, bolșevicii au pus mîna și pe bunurile imobiliare ale bisericilor romano-catolice, luându-i locuințele preoților și clădirile școlare.

Muncitorii englezi contra bolșevicilor (comuniștilor). Și în Anglia e un număr mic de bolșevici sau comuniști, plătiți binețoteles de bolșevicii din Rusia. Comuniștii din Anglia au propus muncitorilor englezi să se întovărășească cu bolșevicii din Rusia. Dar 3 000 000 (trei mil), de lucrători englezi au protestat contra bolșevismului declarând că ei nu primesc îndrumări de la străin, ci lucrează numai în interesul lor și al patriei lor.

Secetă în Japonia. În Japonia țară depărtată la răsăritul Asiei, pe care o cunoșc și unii dintre Români ajunși prin Siberia, e de câteva luni o secetă grozavă. Din cauza lipsă au isbutit neînțelegeri mari între proprietarii de pământ și muncitorii agricoli.

Traiful în Viena. Ce scumpe e în Viena, dar și ce valoare mică au banii acolo, ne arată cifrele următoare: untura de porc costă 5600 coroane kilogramul, zahărul 2450, făina 1350, uleiul 6250, 200 grame de săpun 400, cafeaua 7000 și 8000 coroane kilogramul.

CONSILIUL DE RĂZBOI AL CORPULUI 6 ARMATĂ

ANUNȚ

La acest Consiliu este nevoie de un traducător de limba Germană și Ungară.

Doritorii a ocupa acest post se vor prezenta la cancelarie în fiecare zi de lucru între 10—12 dimineața, unde vor prezenta cererile însoțit de actele sau referințele ce posedă.

Prim Comisar Regal
Maior, CHIRIAC

Banca Românească

SOCIETATE ANONYMĂ

Capital Social 160.000.000 lei

SEDIUL CENTRAL: BUCUREȘTI.

SUCURSALE:

Arad, Bălți, Brașov, Bazargic, Chișinău, Cernăuți, Constanța, Galați, Cluj, Ismail, Târgu-Mureșului, Oradea-Mare, Sibiu, Tulcea, Timișoara.

FACE ORICE OPERAȚIUNI DE BANCĂ

Banca Centrală

Pentru Industrie și Comerț s. p. a.
Cluj, Str. Regina Maria No. 6—8
(Casele proprii).

Capital social Lei 50.000.000 deplin vărsat
Secția de Bancă :: Secția de Mărfuri

FILIALE:

Sibiu, Arad, Turda, Alba-Iulia, Hateg, Satu-Mare, Reprezentanți stabili în București, Kossice, Praga și Viena

TIPOGRAFIA

„Cultura Poporului”

CLUJ—Str. Iuliu Măniu No. 6—CLUJ.

Este înzestrată cu tot felul de mașini tipografice

Execută lucrări tipografice ca: Broșuri, ziare, reviste, teze, registre, circuli, afișe, convocări, cărți de vizită, bilete de nuntă ș. a.

PREȚURI IEFTINE